

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

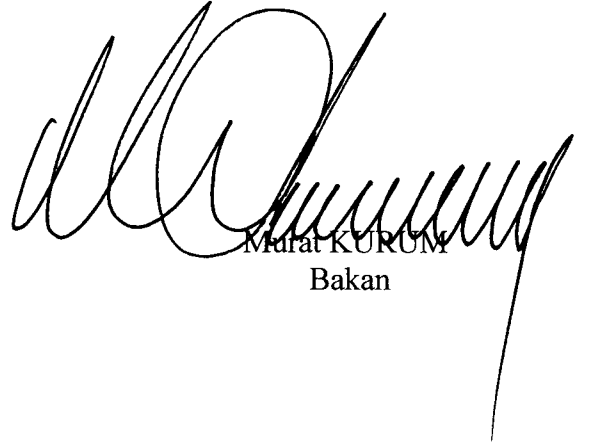
Sayı :30824082-610-**15232601**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

24 Mart 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

BATMAN MİLLETVEKİLİ
SAYIN ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ'NİN
TBMM 7/36762 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

7/36762
GK 52

SORULAR

Batman'ın Balpınar beldesinde yıllardır hem hayvancılığın hem de bölge yaşamının temel dayanağı olan meralar, farklı kamu ve özel sektör uygulamaları nedeniyle çok yönlü bir tahribat süreciyle karşı karşıyadır. Yaklaşık 7 bin nüfusun geçim kaynağı olan büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığın sürdüğü bu meralar, yalnızca ekonomik bir alan değil; aynı zamanda ekosistemin, biyolojik çeşitliliğin ve su kaynaklarının sürekliliği açısından kritik öneme sahiptir.

Ancak belde halkı için aynı zamanda geçim kaynağı alanı olan bu meralar bugün karşı karşıya kaldığı müdahalelerle yok edilmek istenmektedir.

BOTAŞ'ın eski petrol hattında kalan yaklaşık 2 bin ton ham petrolü tahliye etmek amacıyla köyün içindeki mera alanının tam ortasına petrol nakliye ve tahliye şantiyesi kurulmuştur.

Daha önce aynı bölgede yaşanan petrol sızıntısı Batman Çayı'nı ve çevreyi büyük bir çevre felaketine sürüklemişken, benzer bir faaliyetin yeniden mera üzerinde yapılması hem çevre hem de halk sağlığı açısından ciddi bir risk oluşturmaktadır. Kuraklığın vurduğu, ot veriminin düştüğü bu merada petrol işlemleri yürütülmesi; toprağın kirlenmesine, bitki örtüsünün yok olmasına ve hayvancılığın ağır yara almasına yol açacaktır.

Yine beldeye bağlı bir başka mera alanında ise bölgeden geçen çevreyolu yapımında kullanılacak malzeme temin edilmektedir. Bu uygulama, meranın kazılması, doğal bütünlüğünün bozulması ve bölgedeki su kaynaklarının kirlenmesi gibi geri dönüşü zor zararlar doğurmaktadır. Böylece Balpınar'daki meralar hem petrol tahliye tesisi hem de yol yapımı için malzeme çıkarma faaliyetleri nedeniyle iki koldan yok edilmektedir.

Her iki uygulama da mera ekosistemini hedef alan, bölge halkının geçim kaynaklarını tehdit eden ve çevresel etkileri açısından ciddi soru işaretleri barındıran kararlardır. Halkın hiçbir aşamada bilgilendirilmediği, alternatif alan analizlerinin paylaşılmadığı, faaliyet sürelerinin belirsiz olduğu bu süreç, çevresel denetim mekanizmalarının işletilmediğini göstermektedir. Daha önce aynı bölgede kum ocaklarının yol açtığı tahribat, uzun mücadele sonucunda ancak durdurulabilmişken, bugün benzer ve çok daha geniş kapsamlı bir çevresel yıkım riski ortaya çıkmıştır.

Bu nedenle Balpınar beldesindeki meraların çok yönlü şekilde yok edilmesine yol açan bu uygulamaların hukuki, çevresel ve idari boyutlarının açıklığa kavuşturulması, denetim süreçlerinin işletilmesi ve kamuoyunun bilgilendirilmesi acil bir zorunluluktur.

Bu bağlamda,

- 1- BOTAŞ'ın Balpınar beldesindeki mera alanı içinde petrol tahliye ve nakliye şantiyesi kurmasına hangi kurum veya kurullar izin vermiştir? Bu kararın dayandığı ÇED raporu veya bilimsel değerlendirme mevcut mudur?
- 2- Eski petrol hattında kalan yaklaşık 2 bin ton ham petrolün taşınması için mera alanının

seçilmesinin gerekçesi nedir? BOTAŞ'ın bu işlem için alternatif alan analizi yaptığına dair bir rapor Bakanlığınıza sunulmuş mudur?

- 3- Mera alanında yürütülen petrol tahliye çalışmasının bitki örtüsüne, toprağa, yer altı ve yüzey sularına verebileceği zararlar konusunda Bakanlığınız tarafından bir çevresel risk değerlendirmesi yapılmış mıdır?
- 4- Balpınar beldesinde aynı zamanda çevreyolu zeminine serim için kum ve toprak çıkarıldığı, bu işlemlerin de merada ciddi tahribata yol açtığı belirtilmektedir. Bakanlığınız bu malzeme çıkarma faaliyetleri için çevresel uygunluk değerlendirmesi veya ÇED muafiyeti vermiş midir?
- 5- Çevreyolu inşaatı için malzeme temininin meradan yapılması sonucu bitki örtüsünün yok olması, su kaynaklarının kirlenmesi ve toprak bütünlüğünün bozulması ile ilgili Bakanlığınız bir denetim gerçekleştirmiş midir? Gerçekleştirdiyse sonuçları nelerdir?
- 6- Şantiyenin faaliyet süresi, kapsamı ve olası çevresel etkileri konusunda belde halkına bilgilendirme yapılmadığı belirtilmektedir. Bakanlığınız bu süreçte bilgilendirme ve şeffaflık yükümlülüğünü yerine getirmiş midir?
- 7- Mera alanında kurulan tesisin, bölgenin temel geçim kaynağı olan hayvancılık üzerinde yaratacağı etkiler konusunda bir etki analizi yapılmış mıdır?
- 8- Petrol tahliye işlemleri sırasında olası bir sızıntı, dökülme ya da atık karışması hâlinde acil müdahale planı hazırlanmış mıdır? Bu planın uygulanabilirliği Bakanlığınızca denetlenmiş midir?
- 9- Geçmişte aynı bölgede kum ocaklarının neden olduğu çevresel yıkım nedeniyle açılan soruşturmalar ve alınan denetim kararları nelerdir? Bu yeni faaliyetler hakkında benzer bir denetim süreci başlatılmış mıdır?
- 10- BOTAŞ'ın ve çevreyolu inşaatının faaliyetleri sonucu merada oluşan zararların tespitine yönelik bir bağımsız ekolojik etki çalışması yapılmış mıdır? Yapılmadıysa Bakanlığınız böyle bir çalışma planlamakta mıdır?
- 11- Bakanlığınız, yürütülen işlemler nedeniyle zarar gören yurttaşların tazminata erişim konusunda bir çalışma yürütmekte midir?

CEVAPLAR

Batman Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından yapılan incelemede petrol tahliyesi ve nakliyesi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın ilgili kuruluşu olan Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAŞ) sorumluluğunda olup, bu eylemler 29.07.2022 tarih ve 31907 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği Listeleri'nde yer almadığından Yönetmeliğin kapsamı dışındadır.

Çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevre kalitesinin korunması amacıyla ülke çapında 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanun'a istinaden çıkarılan mevzuat kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personeli tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren ve çevre kirliliğe sebebiyet verenlere 2872 sayılı Çevre Kanunu ilgili

maddelerince idari yaptırım uygulanmakta ayrıca çevre kirliliğine sebebiyet verenler hakkında Cumhuriyet Savcılıkları'na suç duyurusunda bulunmaktadır.

Bakanlığımızca e-denetim sistemi verilerine göre 2020 yılından itibaren Batman ilinde maden konulu gerçekleşen çevre denetimleri sonucunda 4 adet uygunsuzluğa 387.536,00 TL idari yaptırım uygulanmıştır.